

## Nr 203.

Godkänd av första kammaren den 28 maj 1919.

Godkänd av andra kammaren den 28 maj 1919.

*Riksdagens skrivelse till Konungen, angående åvägbringande av utredning beträffande åtgärder för skapande av förbättrade kommunikationer med Tärna socken och Vilhelmina sockens fjällbygd.*

(Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 17.)

(Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande nr 10.)

### Till Konungen.

Enskild motionär har inom riksdagen gjort framställning, i syfte att skyndsamt utredning måtte komma till stånd beträffande de åtgärder, som lämpligen borde vidtagas för skapande av sådana kommunikationer med Tärna socken och Vilhelmina sockens fjällbygd, att handelsförbindelser mellan dessa trakter och det övriga Sverige måtte komma till stånd.

Yttrande över motionen har i vederbörlig ordning inhämtats från länsstyrelsen i Umeå.

Inom Tärna och Vilhelmina socknar i Västerbottens län finnas såsom bekant mycket vidsträckta områden, vilka på grund av sitt isolerade och från kommunikationer avlägsna läge ännu icke kunnat erhålla de förbindelser med det egna landet, som uppenbarligen äro önskvärda och av stort behov påkallade.

Vad Tärna socken beträffar, vill riksdagen erinra om följande. De åtgärder, som statsmakterna hittills vidtagit för förbättrande av befolkningens i denna socken vägförbindelser, hava huvudsakligen varit inriktade på åstadkommandet av sådana kommunikationer, som äro ägnade att underlätta varuutbytet med den norska handelsplatsen Mo vid Ranen-

fjord. Dessa åtgärder från svensk sida hava givetvis betingats av den omständigheten, att avståndet från Tärna kyrkoby till Mo är omkring 120 kilometer, men från Tärna kyrkoby till närmaste järnvägsstation på norra stambanan, Hällnäs, omkring 310 kilometer. Upprättandet av lämplig handelsförbindelse mellan Tärna socken och det egna landet har under sådana omständigheter svårligen kunnat åstadkommas.

Visserligen har riksdagen år 1910 anslagit medel för anläggande av en ödebygdsväg av enklaste slag från Luspen vid Storumans östra ända till Tärna; men denna omkring 144 kilometer långa vägsträcka lärer för närvarande icke befinnas i det skick, att den kan tjäna som kommunikationsled för framforsling å barmark av de varupartier, som avyttras från och inköpas till Tärna.

Genom beslut om den s. k. inlandsbanans byggande med tilltänkt station vid Storumans östra ända har emellertid frågan om förbättrad kommunikation för Tärnabefolkningen kommit i ett förändrat läge, och det bör otvivelaktigt vara statsmakterna angeläget att söka bidra till åstadkommande av ordentliga kommunikationer med denna station. För detta ändamål synes den ovannämnda ödebygdsvägen mellan Luspen och Tärna by lämpligen böra förbättras och, där så behöves, omläggas samt i övrigt fullständigast till vinnande av förbindelse med inlandsbanan. Härigenom skulle för visso den handel, som bedrivits med Norge, kunna överflyttas till vårt land.

Länsstyrelsen i Umeå har framhållit, att Tärna socken har ett produktionsöverskott av livsmedel, som det bör vara för staten angeläget att bevara för den inhemska konsumtionen. Därtill kommer, att i Tärna socken påträffade malmförekomster giva grundad förhoppning om en lönande gruvdrift i dessa trakter. För att möta den ökade trafik, som borde bli följdens dels av sistnämnda omständigheter, dels av ett målmedvetet arbete på att omlägga Tärna sockens handelsförbindelser, fordras uppenbarligen, att vägförbindelserna väsentligen förbättras. Länsstyrelsen säger sig fördenskull hava hos kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjort framställning om förordnande av förrättningsman för upprättande av förslag till anläggning av en väg mellan Tärna kyrka och Slussfors, vilken väg, om den skall komma till stånd, det enligt länsstyrelsens mening måste bli en statens sak att bygga och även underhålla, till dess väghållningsskyldigheten möjligen bliver överflyttad till landstingsområdet.

Den ifrågakvarande motionen avser åstadkommande av vägförbindelse från Tärna by ända till blivande järnvägsstation vid Storumans östra ända. Det förefaller riksdagen, som om detta förslag åtminstone måste göras till föremål för närmare undersökning, därest man vill vinna verklig

visshet om möjligheten att nå det åsyftade och önskvärda målet, nämligen handelsförbindelsernas omläggning åt svenska sidan till. Ty under vissa årstider skulle förbindelsen mellan järnvägsstationen och Tärna by vara omöjliggjord, om vägens slutpunkt blir Slussfors. Därjämte torde böra påpekas, att å sträckan Slussfors—Storumans järnvägsstation finnes en rätt talrik befolkning, som ävenledes har behov av en under alla årstider framkomlig vägförbindelse till inlandsbanan.

Men även andra skäl tala för åtgärder i angiven riktning. Uti ett av t. f. överjägmästaren i Umeådistriktet A. Sylvén till riksdagens vederbörande utskotts förfogande ställt yttrande över motionen har denne framhållit bland annat, hurusom inom Västra Stensele revir — omfattande västra delen av Stensele samt hela Tärna socken — staten äger ej mindre än 52,690 hektar oavvittrade skogsmarker, därav inom Tärna socken 22,790 hektar. Som någon uppskattning av skogstillgången å dessa områden icke förekommit, kunna icke ens närmelsevis lämnas några uppgifter härutinnan. Visst är emellertid, att i och med inlandsbanans framdragande stora möjligheter uppstå att avsätta virke och virkesavfall av snart sagt alla dimensioner inom åtminstone stora delar av dessa vidder, därifrån avsättning av virke förut på grund av för dyra flottningskostnader omöjliggjorts, varjämte man torde kunna påräkna, att industriella anläggningar, såsom kolugnar, sågverk samt måhända trämassfabriker skulle uppstå, där inlandsbanan passerar Storumans östra del. Med hänsyn till statens i många avseenden stora intressen inom de trakter, varom fråga vore, som ock för hela Tärna och Västra Stenselebygden liksom för i många fall hela Västerbottens län syntes ifrågavarande motion vara av utomordentlig betydelse.

Jämväl ur jordbrukssynpunkt synas förhållandena i Tärna socken vara värda att uppmärksammas, och torde socknen i förhållande till sin nordliga breddgrad och ansefliga höjd över havet äga exceptionella betingelser för jordbruk och boskapskötsel.

Beträffande Vilhelmina sockens fjällbygd, så äro förhållandena därstädes i viss mån likartade med dem i Tärna socken. Såsom länsstyrelsen framhåller, är denna fjällbygd så gott som i saknad av varje slags körbar väg.

I fråga om kostnaderna för inrättandet av utav riksdagen ifrågasatta kommunikationer läser man, då ifrågavarande bygder torde vara av de mest fattiga och vanlottade i vårt land, ej kunna räkna på kommunernas medverkan, vartill kommer, att endast Tärna sockens areal är cirka 380,000 hektar, varför vägsträckorna bliva så betydande, att statsmakternas bistånd skulle vara påkallat även för en ekonomiskt långt bättre lottad befolkning än dessa bygders.

De av riksdagen anvisade medel, vare sig å allmänna vägbyggnadsanslaget eller till enklare vägar, ödebygdsvägar och utfartsvägar i de fyra nordligaste länen, torde icke heller av ovan angivna omständigheter vara tillfylles, utan lär riksdagen böra direkt för ändamålet bevilja medel. Om icke åtgärder av här avsedd art vidtagas, synes det riksdagen vara att befara, att i sinom tid måste upptagas i nu ifrågavarande gränstrakter ett liknande försvenskningsarbete som det, vilket för närvarande med stora kostnader för statsverket försiggår bland befolkningen i Norrbottens finnbygd. En uppoffring från statens sida i syfte att knyta här ifrågavarande isolerade fjällbefolkning närmare samman med det egna landet, så att den icke längre må vara för sin existens beroende av vårt grannland, synes riksdagen vara en fosterländsk gärning, vars betydelse icke kan underskattas.

På grund av vad sålunda anförts, får riksdagen anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning rörande de åtgärder, som lämpligen böra vidtagas för åstadkommande av sådana kommunikationer med Tärna socken och Vilhelmina sockens fjällbygd, att handelsförbindelser mellan dessa trakter och det övriga Sverige må komma till stånd, samt vidtaga de åtgärder, som av utredningen kunna föranledas.

Stockholm den 28 maj 1919.

Med undersåtlig vördnad.

---